ми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти: збірник наук. праць / [За ред. Л. Л. Товажнянського та О. Г. Романовського]. – Харків: НТУ "ХПІ", 2004. – Вип. 6 (10). – С. 8–14.

2. Гармаш, С. В. Логістична підтримка інноваційної діяльності відприємства [Текст] / С. В. Гармаш // Вісник НТУ «ХПІ»: збірник наук. праць. – Харків: НТУ "ХПІ", 2008. – № 55 (2) Технічний прогрес і ефективність виробництва: тематичний випуск. – С. 3–9.

3. Гуренкова, О. В. Оптимизация структуры продаж интеллектуальных продуктов вуза по логистике [Текст] / О. В. Гуренкова, Л. А. Сосунова // Вестн. Самар. гос. экон. ун-та. – 2007.– №1 (27) – С. 131–133.

4. Перерва, П. Г. Проблеми та перспективи перетворення інтелектуального потенціалу НТУ «ХПІ» в інноваційні траєкторії економіки знань [Текст] / П. Г. Перерва // Стратегія інноваційного розвитку економіки та актуальні проблеми менеджмент-бізнес освіти в рамках проекту TEMPUS JEP 27238 2006 "Розвиток механізмів співпраці університетів і підприємств у Східній Україні для навчання економіці та менеджменту": Міжнародна наук.-практ. конф. : [матеріали]. – Харків: НТУ "ХПІ", 2009. – С. 3–9.

Отримано 15.03.2009. ХДУХТ, Харків.
© С.М. Руденко, С.В. Гармаш, 2009.

УДК 378.1(477)

Л.М. Філіпішина, канд. екон. наук, доц. *(ПФ ХДУХТ, Первомайськ)*
О.В. Діордіященко, ст. викл. (*ПФ ХДУХТ, Первомайськ*)

ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ТА МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Розглянуто питання реформування та модернізації вищої педагогічної освіти в Україні у зв'язку з приєднанням до Болонської системи, проаналізовано проблеми підготовки педагогічних кадрів у країні та їхній вплив на реалізацію успішного соціально-економічного розвитку України.

Рассмотрены вопросы реформирования и модернизации высшего педагогического образования в Украине в связи с присоединением к Болонской системе, проанализированны проблемы подготовки педагогических кадров в стране и их влияние на реализацию успешного социально-экономического развития Украины.

The questions of reforming and modernizations of the high pedagogical education in Ukraine in connection with joining to the Bologna system are considered, the problems of preparing the pedagogical personnel in country and their influence on the realization of successful economic development of the Ukraine are analyzing in this article.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Необхідність розв'язання глобальних проблем, що стоять перед людством на порозі третього тисячоліття, вимагає високого рівня освіти, зростання інтелектуального та духовного потенціалу суспільства, підготовки нової генерації працівників, здатних створювати найновітнішу техніку і технології.

Система освіти є одним із найважливіших соціальних інститутів у будь-якому суспільстві. ЇЇ становище, ефективність функціонування, значимість у суспільстві виступають показниками рівня розвитку суспільства та держави.

Українська вища освіта переживає переломний момент свого розвитку. Відбувається глобальне реформування вищої освіти, спрямоване на зміну концептуальних пріоритетів, на пошук шляхів до європейської системи. Однак, які б реформи та модернізації не проводилися, всі вони в результаті пов'язані з учителем, педагогом – творчою, соціально активною особистістю – який уміє нестандартно мислити, професійно діяти, створювати нові суспільні цінності. Разом з тим вже сьогодні очевидно, що якість професійно-педагогічної підготовки вчителів суттєво відстає від вимог життя. Потік нових фактів, відкриттів, концепцій у галузі знань стрімко зростає, і щоб виконувати свої професійні функції на високому рівні вчитель повинен стати творцем, щоденно збагачуватися тим новим, що дає сучасність і вимагає час.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окреслена проблема є предметом уваги багатьох науковців, викладачів і потребує глибокого аналізу й дослідження. Такі вчені як О. Коваленко, К. Левківський, В. Луговий, В. Марцин та інші, кому не байдужа доля вітчизняної вищої школи, застерігають про те, що під гаслом виконання вимог Болонської угоди руйнується унікальна система педагогічної освіти, яка творилася впродовж тривалого часу, що в межах цього процесу не можна дозволити втратити кращі завоювання нашої вищої школи, у тому числі й педагогічної [1-4].

Мета та завдання статті. Мета та завдання даної статті полягає в тому, щоб проаналізувати проблеми реформування та модернізації вищої педагогічної освіти в Україні під час реалізації основних принципів Болонської декларації та показати важливість підготовки професійних педагогів для всієї вищої освіти України та їх вплив на успішний соціально-економічний розвиток країни.

Виклад основного матеріалу дослідження. У реалізації завдання модернізації підготовки педагогічних кадрів велику роль мають відігравати педагогічні університети, які сьогодні повинні вирішити

низку важливих завдань, а основне це – підвищення рівня підготовки викладацьких кадрів. Знання предмета тепер повинно доповнюватись необхідністю отримувати інформацію з бібліотек (звичайних та електронних), наукових сайтів в Інтернеті, вмінням створювати методичне забезпечення дисципліни в електронному варіанті. Але останнім часом у педагогіку йдуть далеко не найкращі представники сучасної молоді. Складність набору і відбору студентів до педагогічних університетів полягає в тому, що сьогодні престиж педагогічної професії постійно знижується, тому і набір відбувається за залишковим принципом. Таке становище не сприяє задоволенню вимог, які ставлять сьогодні до особистості вчителя і його професійної підготовки. На жаль зараз не існує протипоказань до педагогічної діяльності, тому після вступу до педагогічного університету часто виявляються ті, хто ні за професійними, ні за моральними якостями не може бути допущений до педагогіки. У сучасній педагогічній науці визначені такі критерії щодо оцінювання здібностей до педагогічної діяльності:

1) комунікативність — професійна здатність педагога, що характеризується потребою у спілкуванні, готовністю легко вступати в контакт, викликати позитивні емоції у співрозмовника й відчувати задоволення від спілкування;

2) перцептивні здібності — професійна проникливість, пильність, педагогічна інтуїція, здатність сприймати і розуміти іншу людину;

3) динамізм особистості — здатність активно впливати на іншу особистість;

4) емоційна стабільність — здатність володіти собою, зберігати самоконтроль, здійснювати саморегуляцію за будь-якої ситуації, незалежно від сили зовнішніх чинників, що провокують емоційний зрив;

5) оптимістичне прогнозування — прогнозування розвитку особистості з орієнтацією на позитивне в ній і перетворення всієї структури особистості через вплив на позитивні якості;

6) креативність — здатність до творчості, спроможність генерувати незвичні ідеї, відходити від традиційних схем, швидко розв'язувати проблемні ситуації.

Але сьогодні ці критерії недостатні для того, щоб задовольнити вимоги часу, щоб виховати професійного педагога. Для того, щоб визначити професійну придатність до педагогічної праці треба розробити сучасні методики діагностики та запровадити нові підходи щодо залучення молоді до педагогічних університетів.

Пріоритетним напрямком реформування й модернізації вищої педагогічної освіти є створення освітнього педагогічного освітнього

середовища. Майбутній педагог повинен постійно перебувати в такому середовищі, що дозволяє йому долучитися до наукових знань, традицій власної країни, дає можливість постійно збагачувати свій інтелектуальний, духовний світ, подорожувати, в тому числі і за кордон. На жаль на сьогоднішній день майбутні педагоги змушені обмінюватися досвідом та думками лише в межах свого району, міста, області. Небагато з них мають можливість проходження педагогічної практики за кордоном.

Принципи реалізації ідей Болонського процесу – це багатоукладність та варіативність освіти, що передбачає створення можливості, широкого вибору форми освіти, засобів навчання. Виникає та об'єктивно зростає потреба у більшій індивідуалізації навчального процесу та дистанційного навчання студентів. Але це не зовсім відповідає специфіці педагогічної праці, якій властивий колективний характер. Творчий характер педагогічної праці визначає потребу в творчому способі життя, у безперервному професійному саморозвитку, самовираженні і творчій самореалізації. На жаль, сьогодні, все більше уваги приділяється самостійній, педагогічно нерегульованій роботі студентів, заміні живого спілкування з викладачем роботою з комп'ютером. Такий підхід зменшує шанси сформувати у майбутнього педагога вміння комунікації, розвити організаторські й управлінські здібності та високий професіоналізм. Педагогічна праця завжди містить у собі дослідницькі і творчі основи. Якщо педагог не творить, не захоплює своїх студентів творчим пошуком, то важко розвити в них жагу пізнання, захоплення й прагнення створювати нове. Сьогодні існує помилкова думка, що освітній процес у вищій школі заснований на простій передачі знань, що всі, хто добре знає спеціальні предмети можуть успішно займатися педагогічною діяльністю. Зниження якості освітнього процесу, ігнорування ролі педагогічних кадрів у вирішенні багатьох проблем країни може призвести до негативних наслідків, як в освіті, так й інших сферах діяльності.

Спірним сьогодні є питання введення кредитно-модульної системи навчання замість лекційно-семінарської. Як уже згадувалося вище, педагогічна діяльність має колективний характер, і саме лекційно-семінарська система поєднує в собі індивідуальні, групові і колективні форми оволодіння навчальним змістом. А кредитно-модульна система навчання орієнтує на повну індивідуалізацію навчання. Звичайно, ми не можемо не використовувати зарубіжний досвід для реформування вищої освіти України, але при цьому не забувати пораду К. Ушинського, який виступав проти сліпого запозичення зарубіжного досвіду, рекомендував брати лише те, що не суперечить духові народу, його наці-

ональним традиціям, менталітету. Також важливо враховувати специфіку вищого навчального закладу, особливості педагогічної професії, характер професійної праці.

Висновки. Вища педагогічна школа – досить складна система, і всі нові, структурні, функціональні та якісні зміни мають включатися до неї у певній залежності. Необхідним є обачність та обережність, упевненість у тому, що те чи інше нововведення не зашкодить якості підготовки спеціалістів. В Україні потрібно здійснити ґрунтовний порівняльний аналіз вітчизняної системи освіти і науки з європейською. А вже за результатами цього аналізу визначити, що потребує змін у нашій системі освіти і науки, і лише тоді розпочати реформи. Сьогодні важливо прямувати до єдиної європейської системи освіти грамотно будуючи освітню політику, стратегію і тактику з огляду на національні інтереси своєї країни, модернізуючи те, що застаріло, втратило зміст, але водночас, не втрачаючи того, що є досягненням, національним багатством вищої педагогічної школи України.

Список літератури

1. Коваленко, О. У. Болонський процес без втрати гідності і пам'яті: [Інтерв'ю з ректором Нац. пед. ун-ту ім. М. Драгоманова В. Андрущенком] [Текст] / О. Коваленко // Освіта України. – 2007. – 2 листоп. (№ 8). – С. 4.

2. Левківський, К. Підготовка сучасного вчителя згідно вимогам Болонського процесу [Текст] / К. Левківський // Освіта України. – 2008. – 22 лют. (№ 15). – С. 3.

3. Луговий, В. Вища освіта України: проблеми системної модернізації: [Болонський процес] [Текст] / В. Луговий // Педагогічна газета. – 2007. – № 10/11. – С. 10.

4. Марцин, В. Вища школа України на шляху трансформації у європейський освітній простір [Текст] / В. Марцин // Вища школа. – 2007. – № 5. – С. 27–35.

Отримано 15.03.2009. ХДУХТ, Харків.
© Л.М. Філіпішина, О.В. Діордіященко, 2009.